

ФІНАНСОВІ МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ*

© 2019 ДУБ А. Р.

УДК 336.1:332.1
JEL Classification: H61; H72

Дуб А. Р.

Фінансові механізми державної підтримки соціально-економічного розвитку об'єднаних територіальних громад в умовах децентралізації

Кошти державного бюджету є найвагомішим джерелом зовнішнього фінансування новостворених об'єднаних територіальних громад (ОТГ). Однак механізмам державної підтримки соціально-економічного розвитку територіальних громад притаманні численні ризики. Метою статті є виявлення шляхів удосконалення фінансових механізмів державної підтримки соціально-економічного розвитку об'єднаних територіальних громад на основі аналізу їх функціонування на першому етапі децентралізації. Охарактеризовано головні механізми державної фінансової підтримки соціально-економічного розвитку об'єднаних територіальних громад на першому етапі децентралізації (2015–2017 рр.): субвенцію на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій, субвенцію на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад та кошти Державного фонду регіонального розвитку. Проаналізовано обсяги виділених і використаних за ними коштів в об'єднаних територіальних громадах Карпатського регіону. Доведено необхідність державної фінансової підтримки новостворених ОТГ на початковому етапі їх життєдіяльності. Виявлено недоліки функціонування механізмів державної фінансової підтримки соціально-економічного розвитку ОТГ: переважання проектів соціальної спрямованості над економічними; недосконалість формули розподілу субвенції на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад; непрозорий механізм розподілу коштів субвенції на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій; низький рівень співфінансування проектів з місцевих бюджетів та інші. Обґрунтовано необхідність збільшення кількості проектів економічного спрямування в ОТГ; залучення до проекту, які фінансуються за кошти державного бюджету, коштів приватного інвестора; посилити вимоги до поданої до ДФРР проектної документації. Акцентовано увагу на доцільності поступового переходу від надання готових фінансових ресурсів з державного бюджету об'єднаним територіальним громадам до створення умов для активізації громад у напрямі підвищення своєї інвестиційної привабливості.

Ключові слова: об'єднана територіальна громада, субвенція, бюджет, Державний фонд регіонального розвитку.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2019-1-52-58>

Рис.: 3. **Бібл.:** 10.

Дуб Андрій Романович – кандидат економічних наук, доцент, старший науковий співробітник, відділ регіональної фінансової політики, Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України (вул. Козельницька, 4, Львів, 79026, Україна)

E-mail: oak_an@ukr.net

ORCID: 0000-0001-6377-1556

УДК 336.1:332.1
JEL Classification: H61; H72

Дуб А. Р. Финансовые механизмы государственной поддержки социально-экономического развития объединенных территориальных общин в условиях децентрализации

Средства государственного бюджета являются весомым источником внешнего финансирования объединенных территориальных общин (ОТО). Однако механизм государственной поддержки социально-экономического развития территориальных общин притягивает многочисленные риски. Целью статьи является выявление путей совершенствования финансовых механизмов государственной поддержки социально-экономического развития объединенных территориальных общин на основе анализа их функционирования на первом этапе децентрализации. Нами охарактеризованы главные механизмы государственной финансовой поддержки социально-экономического развития объединенных территориальных общин на первом этапе децентрализации (2015–2017 гг.): субвенция на осуществление мероприятий по социально-экономическому развитию отдельных терри-

UDC 336.1:332.1
JEL Classification: H61; H72

Dub A. R. Financial Mechanisms of State Support for the Socio-Economic Development of United Territorial Communities in the Context of Decentralization

Public funds are a significant source of external financing for united territorial communities (UTCs). However, numerous risks are inherent in the mechanisms of state support for the socio-economic development of territorial communities. The aim of the article is to identify ways to improve financial mechanisms of state support for the socio-economic development of united territorial communities based on an analysis of their functioning at the first stage of decentralization. There described the main mechanisms of state financial support for the socio-economic development of united territorial communities at the first stage of decentralization (2015–2017): subvention for implementing measures for the socio-economic development of individual territories, subvention for building the infrastructure of united territorial communities and resources of the State Fund for Regional Development. The volumes of the amounts allocated to and used in united territorial commu-

* Стаття підготовлена за результатами виконання проекту «Механізми адміністративно-фінансової децентралізації: оцінка ефективності, напрями удосконалення» в межах бюджетної програми «Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень» (КПКВК 6541230)»

торий, субвенція на формування інфраструктури об'єдинених територіальних общин і средства Государственного фонда регионального развития. Проанализированы объемы выделенных и использованных по ним средств в об'єдинених територіальних общинах Карпатского региона. Доказана необходимость государственной финансовой поддержки созданных ОТО на начальном этапе их жизнедеятельности. Выявлены недостатки функционирования механизмов государственной финансовой поддержки социально-экономического развития ОТО: доминирование проектов социальной направленности над экономическими; несовершенство формулы распределения субвенции на формирование инфраструктуры об'єдинених територіальних общин; непрозрачный механизм распределения средств субвенции на осуществление мероприятий по социально-экономическому развитию отдельных территорий; низкий уровень софинансирования проектов из местных бюджетов и другие. Обоснована необходимость увеличения количества проектов экономического направления в ОТО; привлечение к проекту, финансируемому за счет государственного бюджета, средств частного инвестора; ужесточение требований к поданной в Государственный фонд регионального развития проектной документации. Акцентировано внимание на целесообразности постепенного перехода от предоставления готовых финансовых ресурсов из государственного бюджета об'єдиненим територіальным общинам к созданию условий для активизации общин на повышение своей инвестиционной привлекательности.

Ключевые слова: об'єдиненная територіальная община, субвенция, бюджет, Государственный фонд регионального развития.

Рис.: 3. **Библ.:** 10.

Дуб Андрей Романович – кандидат экономических наук, доцент, старший научный сотрудник, отдел региональной финансовой политики, Институт региональных исследований имени М. И. Долишнего НАН Украины (ул. Козельницкая, 4, Львов, 79026, Украина)

E-mail: oak_an@ukr.net

ORCID: 0000-0001-6377-1556

ities of the Carpathian region are analyzed. The need for providing state financial support for the created UTOs at the initial stage of their activity is proved. There revealed deficiencies in the functioning of mechanisms of state financial support for the socio-economic development of UTOs: dominance of social projects over economic ones; imperfection of the formula for the distribution of subvention for forming the infrastructure of united territorial communities; the non-transparent mechanism for distribution of subvention for implementing measures aimed at the socio-economic development of individual territories; low level of co-financing of projects from local budgets, etc. The article justifies the need for increasing the number of economic projects in UTCs; attracting funds of private investors to projects financed from the state budget; toughening the requirements for design documentation submitted to the State Fund for Regional Development. The attention is focused on the expediency of a gradual transition from the provision of united territorial communities with ready financial resources from the state budget to the creation of conditions for stimulating the communities to increase their investment attractiveness.

Keywords: united territorial community, subvention, budget, State Fund for Regional Development.

Fig.: 3. **Bibl.:** 10.

Dub Andrii R. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Senior Research Fellow, Department of Regional Financial Policy, Institute of Regional Research named after V. I. Dolishniy of the NAS of Ukraine (4 Kozelnytska Str., Lviv, 79026, Ukraine)

E-mail: oak_an@ukr.net

ORCID: 0000-0001-6377-1556

Повноцінний економічний розвиток як великих, так і малих територіальних громад неможливий без зовнішньої фінансової підтримки. На початковому етапі децентралізації капіталовкладенням новостворених громад притаманна соціальна спрямованість, що зумовлено реалізацією на місцях основної мети реформи децентралізації – підвищення якості та доступності надання суспільних послуг.

Найвагомішим джерелом зовнішнього фінансування новостворених територіальних громад є кошти, передані з державного бюджету. Їх обсяг часто перевищує половину загальних доходів бюджетів територіальних громад. Частина ж фінансових ресурсів, які скеровують з держбюджету власне на розвиток (як соціальний, так і економічний), становить менше 10 % від загального обсягу коштів, переданих з державного бюджету до місцевих бюджетів. Однак навіть ці суми для деяких територіальних громад є чи не єдиним джерелом фінансування їхнього розвитку. Це обумовлює необхідність аналізу механізмів державної підтримки соціально-економічного розвитку територіальних громад, виявлення наявних проблем і пошуку шляхів усунення ризиків їх подальшого функціонування.

Питання децентралізації та фінансового забезпечення місцевих бюджетів досліджують у своїй праці О. Бобровська [1], Т. Бондарук [2], І. Легкоступ [3], Л. Та-

рангул [4] О. Чубарь [5] та ін. Науковці висвітлюють проблеми формування власних фінансових ресурсів місцевих бюджетів в умовах децентралізації, аналізують значення міжбюджетних трансфертів для розвитку територіальних громад, вивчають можливі шляхи залучення додаткових джерел фінансування соціально-економічного розвитку територіальних громад. При цьому недостатньо проаналізовані механізми державної фінансової підтримки соціального й економічного розвитку новостворених об'єднаних територіальних громад (ОТГ). Тому в цьому дослідженні зроблено акцент власне на фінансових механізмах державної підтримки соціально-економічного розвитку територіальних громад на першому етапі децентралізації (2015–2017 рр.) (на прикладі територіальних громад Карпатського регіону).

Метою дослідження є виявлення шляхів удосконалення фінансових механізмів державної підтримки соціально-економічного розвитку об'єднаних територіальних громад на основі аналізу їх функціонування на першому етапі децентралізації.

У 2015–2017 рр. – під час першого етапу децентралізації – соціально-економічний розвиток об'єднаних територіальних громад фінансувався, головним чином, з державного бюджету через субвенцію на здійснення заходів

щодо соціально-економічного розвитку окремих територій, субвенцію на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад і кошти Державного фонду регіонального розвитку (далі – основні розвиткові інструменти). Варто зазначити, що ці ж механізми входять у п'ятірку найбільш витратних для державного бюджету фінансових механізмів підтримки розвитку територіальних громад у 2018–2019 рр. [6]

Механізм отримання та використання державних коштів через основні розвиткові інструменти був прописаний у відповідних правових актах і, хоча й містив низку недоліків (про що буде сказано нижче), для багатьох ОТГ був чи не єдиним джерелом зовнішнього фінансування їхнього розвитку.

Обсяг фінансування, який виділяли з державного бюджету на розвиток економіки та соціальної сфери територіальних громад, був вкрай низьким. У 2017 році він становив лише 6,6 % порівняно із загальною сумою власних доходів (без трансфертів!) місцевих бюджетів і трохи

більше п'ятої частини (21,7 %) порівняно з субвенцією на надання пільг і житлових субсидій населенню.

Загалом по Україні обсяг фінансування соціально-економічного розвитку територіальних громад через основні розвиткові інструменти у 2017 році зріс у 2,6 разу порівняно з 2016 роком і склав 15,2 млрд грн. Причиною зростання стала поява у 2016 році нових ОТГ, які у 2017 році отримали право на державну фінансову підтримку, а також розподіл між обласними бюджетами субвенції на реалізацію заходів, спрямованих на розвиток системи охорони здоров'я у сільській місцевості, яку почали надавати у 2017 році. Якщо ж останню не враховувати, то обсяг державної фінансової підтримки соціально-економічного розвитку територіальних громад зріс у 1,9 разу і становив 11,2 млрд грн [7; 8].

У загальній структурі виділених на соціально-економічний розвиток територіальних громад коштів частка територіальних громад Карпатського регіону у 2017 році становила 22,5 % (проти 30 % у 2016 році) (рис. 1).

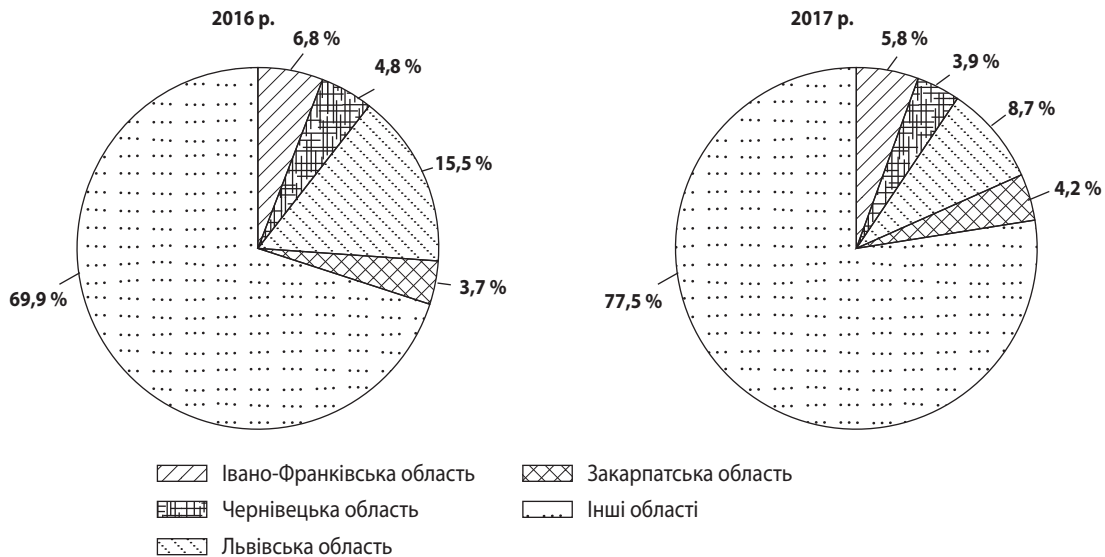

Рис. 1. Питова вага державної фінансової підтримки соціально-економічного розвитку територіальних громад областей Карпатського регіону в загальній структурі виділених областям України коштів через основні фінансові інструменти¹

Джерело: складено за даними Державної казначейської служби України

Порівнюючи призначення основних інструментів державної фінансової підтримки соціально-економічного розвитку територіальних громад і механізм їхнього застосування, можна зазначити як подібність (накладання) напрямів їх застосування (будівництво, реконструкція, ремонт будівель і доріг суспільного призначення, запровадження енергозберігаючих технологій тощо) та (частково) умов отримання фінансових ресурсів (співфінансування з місцевих бюджетів, відповідність проектів планам соціально-економічного розвитку громад і регіону тощо), так і деяку відмінність, зокрема, у вирішенні питань щодо розподілу коштів з державного бюджету для територіальних громад. Це зумовило необхідність глибшого вивчення

стану виділення і використання громадами коштів державної підтримки їхнього розвитку.

Державна фінансова підтримка соціально-економічного розвитку територіальних громад Карпатського регіону у 2017 році зросла більш ніж на третину порівняно з попереднім роком і склала 2,5 млрд грн. Окрім того, внаслідок формування нових ОТГ на базі територіальних громад, які у 2016 році входили до складу районів, змінилась структура отримувачів державної фінансової підтримки: частка коштів, яка припадала на ОТГ, збільшилась у 2,2 разу порівняно з 2016 роком і склала 305,6 млн грн, а на райони – збільшилась лише на 7,7 % порівняно з попереднім роком і становила 1,1 млрд грн (рис. 2).

¹ Включаючи субвенцію на реалізацію заходів, спрямованих на розвиток системи охорони здоров'я у сільській місцевості, обсягом 4 млрд грн, яку у 2017 році розподілили між обласними бюджетами

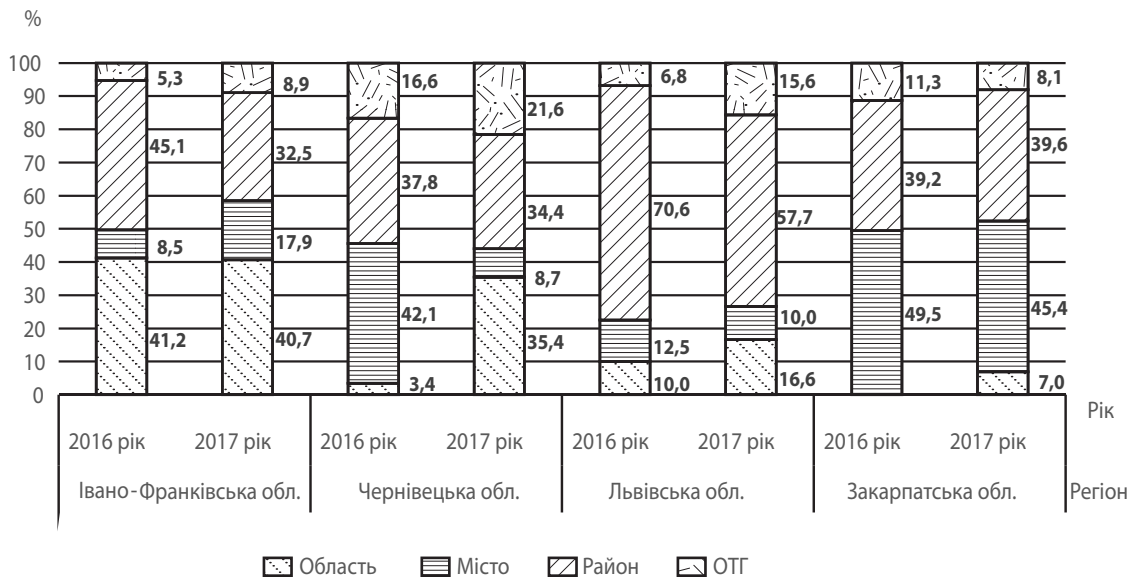

Рис. 2. Структура державної фінансової підтримки соціально-економічного розвитку територіальних громад (через основні розвиткові інструменти) за рівнями бюджетів у 2016–2017 рр., %

Джерело: складено за даними обласних державних адміністрацій Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської та Чернівецької областей

У складі механізмів державної підтримки соціально-економічного розвитку територіальних громад виділяється фінансування з Державного фонду регіонального розвитку (ДФРР). На відміну від субвенції на формування інфраструктури ОТГ, яка розподіляється на кожну ОТГ і не потребує від органів місцевого самоврядування (ОМС) особливих зусиль (проте з кожним роком зі збільшенням кількості ОТГ її сума зменшується в розрахунку на одну ОТГ), для отримання фінансування від ДФРР потрібно пройти багатоетапний конкурсний відбір, що під силу далеко не кожній територіальній громаді, та фінансово долучитись до проекту (співфінансування проекту – обов’язкова вимога). Тому фінансування з ДФРР показує здатність територіальних громад «поборотись» за обмежені фінансові ресурси.

У 2017 році в середньому по областях Карпатського регіону частка коштів ДФРР в загальній сумі отриманих ОТГ коштів на соціально-економічний розвиток через усі основні розвиткові інструменти зросла на 31% і становила 22,7% (проти 17,5% у 2016 році). Таке зростання було зумовлене збільшенням кошторисної вартості поданих ОТГ і затверджених до реалізації Кабінетом Міністрів України проектів.

ОТГ, на відміну від районів, залучали кошти від ДФРР головним чином для реалізації проектів соціального спрямування. Це, з одного боку, вказує на бажання органів місцевого самоврядування вирішити нагальні проблеми в соціальній сфері (здебільшого в охороні здоров’я та освіті), проте, з другого боку, відсутність проектів економічного спрямування може бути свідченням недалекоглядності або відсутності стратегічного бачення розвитку громади в середньо- та довгостроковій перспективі.

Частка співфінансування з бюджетів ОТГ проектів, які реалізувались за кошти ДФРР, знизилась у 2017 році на 23% порівняно з 2016 роком і становила 16,3% загальної

суми проекту. Варто зазначити, що більшість ОТГ співфінансували проекти ДФРР на рівні, наближеному до законодавчо встановленої мінімальної межі (10% від кошторисної вартості проекту). Така ситуація може свідчити про бажання ОМС реалізувати проекти, скеровані на соціально-економічний розвиток громади, мінімально навантажуючи при цьому місцевий бюджет.

Одним із критеріїв, за яким оцінюють фінансову спроможність ОТГ, є капітальні видатки. Їх здійснюють за рахунок власних доходів бюджетів ОТГ, трансферних надходжень із державного бюджету та власних надходжень бюджетних установ. Загальна сума отриманих з державного бюджету коштів на соціально-економічний розвиток (через основні розвиткові інструменти) була еквівалентною майже двом третинам обсягу здійснених ОТГ капітальних видатків.

В окремих ОТГ Карпатського регіону сумарний обсяг коштів, виділених через основні розвиткові інструменти, значно перевищував обсяг капітальних видатків відповідних ОТГ. Переважно визначальним чинником такого перевищення були кошти, отримані від ДФРР для фінансування проектів ОТГ.

Окрім того, у 2017 році частіше, ніж в кожній четвертій ОТГ Карпатського регіону, капітальні видатки перевищували власні доходи, що можна вважати свідченням необхідності державної фінансової підтримки на початковому етапі функціонування ОТГ. Так, із 14 ОТГ Карпатського регіону, які у 2017 році мали вказане перевищення, майже дві третини (64,3%) припадало на ОТГ, які розпочали своє функціонування у 2016 році, і в яких у 2016 році капітальні видатки також перевищували власні доходи. При цьому слід зазначити тенденцію до зменшення величини перевищення капітальних видатків над власними доходами переважно таких ОТГ. Причиною стало зростання власних доходів (в середньому у 1,5 разу) та зменшення (або збільшення,

Рис. 3. Обсяг державної фінансової підтримки соціально-економічного розвитку ОТГ та обсягу власних доходів ОТГ у 2017 році, млн грн

Джерело: складено за даними обласних державних адміністрацій Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської та Чернівецької областей

але нижчими темпами, ніж зросли власні доходи) капітальних видатків.

Загалом у середньому по ОТГ Карпатського регіону обсяг державної фінансової підтримки пересічної ОТГ відповідав більш ніж половині її власних доходів (рис. 3).

Практично в усіх ОТГ, які починаючи з 2016 року отримували з державного бюджету фінансову підтримку на розвиток, у 2017 році співвідношення між бюджетним фінансуванням та власними доходами змінилось на користь власних доходів (майже у 2 рази). Цьому сприяло зростання обсягів власних доходів і зменшення сум державної фінансової підтримки в розрахунку на одну ОТГ (зумовленої збільшенням кількості ОТГ у 2017 році).

Аналіз правових актів, які визначають механізм розподілу та використання коштів державного бюджету на фінансування заходів соціально-економічного розвитку громад у процесі децентралізації, та аналіз розподілу і використання цих коштів дозволили виявити певні ризики та недоліки механізму державної підтримки соціально-економічного розвитку ОТГ.

Серед головних ризиків чинного механізму розподілу та використання коштів ДФРР можна виділити: неналежний рівень якості поданих на конкурс проектних заявок (через нестачу в громадах кваліфікованих фахівців, які готують проектну документацію, та низький рівень відповідальності ОМС, які їх подають, за якість і повноту заявки); високу вартість розробки проектно-кошторисної документації для місцевого бюджету; переважання проектів соціальної спрямованості над економічними, що пригальмує розвиток бази для наповнення бюджетів громад; вирішення за кошти ДФРР нагальних локальних проблем, а не питань регіонального розвитку; незадовільне висвітлення процесу відбору конкурсних заявок комісіями на сайтах ОДА, що може поставити під сумнів об'єктивність прийнятих до фінансування проектів.

Субвенція на формування інфраструктури ОТГ, незважаючи на свій цільовий характер та значні для ОТГ фінансові ресурси, також не позбавлена певних недоліків:

щорічне зменшення передбачених для ОТГ сум субвенції (через непропорційне збільшення кількості ОТГ і виділених з державного бюджету коштів), що створює ризик нерівномірного розвитку ОТГ, створених у другій половині 2016 року і пізніше, та ОТГ, які були створені раніше (у 2015 – першій половині 2016 років); недосконалість формули розподілу субвенції (зокрема, непропорційність між чинниками, що застосовуються для розподілу субвенції (домінування показника чисельності сільського населення над показником площі ОТГ), що спричиняє відмінності в її обсягах для кількох подібних громад); розподіл субвенції здійснюють на основі площі ОТГ та кількості сільського населення, залишаючи поза увагою соціально-економічні потреби ОТГ, що може спричинити певні перекося у розвитку громад; кошти субвенції використовувались, головним чином, на капітальний ремонт і реконструкцію соціальної інфраструктури (заклади освіти, охорони здоров'я) та дорожнього господарства [9], при цьому громади часто негують можливість використати отримані кошти на формування передумов для залучення зовнішнього приватного інвестора (розроблення проектної, містобудівної та планувальної документації тощо).

Проте серед усіх розглянутих механізмів державної фінансової підтримки розвитку ОТГ найбільш дискусійним є субвенція на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій. Серед найсуттєвіших її недоліків:

- дублювання заходів, які фінансують за кошти субвенції, іншими інструментами державної підтримки розвитку регіонів (наприклад, субвенції на формування інфраструктури ОТГ, коштів ДФРР, а у 2018 році ще й субвенцією на розвиток медицини в сільській місцевості та бюджетною програмою «Будівництво футбольних полів зі штучним покриттям у регіонах України»);
- непрозорий механізм розподілу коштів (відсутність чітких критеріїв розподілу коштів субвенції між територіями);

- невиключення до складу комісії з розподілу коштів представників органу виконавчої влади, який власне відповідає за розвиток регіонів (Мінрегіон);
- нерівні можливості отримання громадами фінансування, оскільки має місце політична складова (народні депутати виступають заявниками для отримання території фінансування, а також мають змогу здійснювати лобювання інтересів відповідної громади, виходячи із впливовості політичної сили в комітеті ВРУ з питань бюджету, який обирає своїх членів до складу комісії з розподілу коштів субвенції);
- низький передбачений рівень співфінансування з місцевих бюджетів (наприклад, для бюджетів сіл, їх об'єднань, селищ, міст районного значення передбачено не менш як 1 % від обсягу субвенції, у той час як за іншими субвенціями – 10 % від кошторисної вартості проекту). Це може спричинити низьку зацікавленість органів місцевого самоврядування до ефективного використання коштів;
- відсутність вимоги щодо прозорості звітності про освоєння коштів субвенції в ЗМІ та на офіційних сайтах Мінфіну як головного розпорядника коштів субвенції [10].

Викладене вище дозволило сформулювати пропозиції щодо зміни механізму державної фінансової підтримки соціально-економічного розвитку об'єднаних територіальних громад:

- 1) для підвищення перспектив економічного розвитку громади збільшити кількість проектів економічного спрямування (скерованих на розвиток підприємництва (в т. ч., соціального), дорожньо-транспортної інфраструктури, сільського господарства, туризму тощо), що фінансують з ДФРР, через чітке розмежування проектів економічного та соціального спрямування: або шляхом встановлення квоти для економічних проектів, які фінансують з ДФРР (скажімо, на рівні 50 % загального обсягу коштів ДФРР), або вивести соціальні проекти з-під фінансування ДФРР (оскільки для них з 2017 року передбачені інші джерела фінансування: субвенція на формування інфраструктури, розвиток медицини в сільській місцевості, будівництво футбольних полів зі штучним покриттям);
- 2) встановити норму щодо обов'язкового залучення до проекту, що фінансується за кошти державного бюджету, коштів приватного інвестора (обсягом не менше 10 % кошторисної вартості проекту). З одного боку, це посилить спрямованість бюджетних коштів на розвиток, а з іншого – змусить органи місцевого самоврядування активізувати роботу в напрямі підвищення інвестиційної привабливості громади;
- 3) посилити вимоги до поданої до ДФРР проектної документації, що дозволить: спростити роботу комісії з відбору проектів (неналежно оформлені відхилятимуть одразу); змусить органи місцевого самоврядування відповідально підходити до роз-

робки проектів (найняти фахівця, який відповідатиме за підготовку й оформлення проектної документації).

Вважаємо також, що державна підтримка соціально-економічного розвитку ОТГ повинна поступово переходити з надання готових фінансових ресурсів до створення умов для активізації громад у напрямі підвищення своєї інвестиційної привабливості. Йдеться про інформаційну й освітню роботу (семінари, тренінги, круглі столи тощо) та виділення коштів, наприклад, у складі субвенції на соціально-економічний розвиток окремих територій, на заходи з підвищення інвестиційної привабливості ОТГ (з обов'язковим контролем за досягнутим результатом).

Висновки. Таким чином, необхідні для економічного розвитку кошти в період першого етапу децентралізації об'єднані територіальні громади отримали (особливо ті, які були створені у 2015–2016 рр.). Але внаслідок різних обставин (відсутності в органів місцевого самоврядування чіткого бачення розвитку ОТГ в середньостроковій перспективі, вирішення локальних нагальних проблем) ці кошти спрямовувались в основному на соціальну сферу, залишаючи питання економічного розвитку на другому плані. Тому вважаємо за доцільне змінити акценти державної фінансової підтримки в напрямі підвищення економічного розвитку ОТГ через підвищення частки проектів економічного спрямування, які фінансуються за рахунок коштів ДФРР; підвищити вимоги до співфінансування проектів, які фінансуються з коштів державного бюджету, включивши обов'язковим елементом залучення коштів приватного інвестора; проводити інформаційну й освітню роботу та передбачити фінансування заходів із підвищення інвестиційної привабливості ОТГ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бобровська О. Ю., Мунько А. Ю. Фінансово-економічне забезпечення територій в умовах децентралізації. *Аспекти публічного управління*. 2015. № 4. С. 84–92. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aplup_2015_4_13
2. Бондарук Т. Г. Доходи місцевих бюджетів в умовах децентралізації. *Науковий вісник НАСОНА*. 2015. № 1. С. 51–56.
3. Легкоступ І., Суляк А. Децентралізація та її фінансові аспекти в сучасних соціально-економічних умовах України. *Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка*. 2016. Т. 21, Вип. 2. С. 151–155. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2016_21_2_34
4. Тарангул Л. Л., Коляда Т. А. Особливості формування міжбюджетних фінансових потоків в умовах запровадження в Україні бюджетної децентралізації. *Фінанси України*. 2015. № 3. С. 30–44. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2015_3_5
5. Чубарь О. Г., Машіко К. С. Децентралізація і фінансове забезпечення територіальної громади. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка*. 2016. Вип. 1 (1). С. 419–426.
6. Топ-5 видатків Державного бюджету на розвиток регіонів 2019 року. URL: <http://cost.ua/news/663-top-5-expenditures-2019>
7. Про Державний бюджет України на 2016 рік : Закон України від 25.12.2015 № 928-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/928-19>

8. Про Державний бюджет України на 2017 рік : Закон України 21.12.2016 № 1801-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1801-19>

9. Стадник М. Аналіз розподілу субвенції на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад у 2016–2017 роках. URL: <https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2015/11/2017-12-21-subvenciyi-infrastruktury-2016-2017.pdf>

10. Донченко К. Як держава фінансово підтримує децентралізацію. URL: https://mbiz.censor.net.ua/resonance/3083525/yak_derjava_fnansovo_pdtrimu_detsentralizatsyu

REFERENCES

Bobrovska, O. Yu., and Munko, A. Yu. "Finansovo-ekonomichne zabezpechennia terytorii v umovakh detsentralizatsii" [Financial and economic provision of territories in conditions of decentralization]. *Aspekty publichnogo upravlinnia*. 2015. http://nbuv.gov.ua/UJRN/aplup_2015_4_13

Bondaruk, T. H. "Dokhody mistsevykh biudzhativ v umovakh detsentralizatsii" [Local budget revenues in decentralized conditions]. *Naukovyi visnyk NASOA*, no. 1 (2015): 51-56.

Chubar, O. H., and Mashiko, K. S. "Detsentralizatsiia i finansove zabezpechennia terytorialnoi hromady" [Decentralization and financial support of the territorial community]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriiia : Ekonomika*, no. 1 (1) (2016): 419-426.

Donchenko, K. "Yak derzhava finansovo pidtrymuie detsentralizatsiiu" [How the state finances decentralization]. <https://>

mbiz.censor.net.ua/resonance/3083525/yak_derjava_fnansovo_pdtrimu_detsentralizatsyu

[Legal Act of Ukraine] (2015). <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/928-19>

[Legal Act of Ukraine] (2016). <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1801-19>

Lehkostup, I., and Suliak, A. "Detsentralizatsiia ta yii finansovi aspekty v suchasnykh sotsialno-ekonomichnykh umovakh Ukrainy" [Decentralization and its financial aspects in modern socio-economic conditions of Ukraine]. *Visnyk Odeskoho natsionalnoho universytetu. Seriiia : Ekonomika*. 2016. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2016_21_2_34

Stadnyk, M. "Analiz rozpodilu subvencii na formuvannia infrastruktury obiednanykh terytorialnykh hromad u 2016-2017 rokakh" [Analysis of the subvention distribution for the formation of the infrastructure of the united territorial communities in 2016-2017]. <https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2015/11/2017-12-21-subvenciyi-infrastruktury-2016-2017.pdf>

"Top-5 vydatkiv Derzhavnogo biudzhetu na rozvytok rehioniv 2019 roku" [Top 5 expenditures of the State Budget for the development of regions in 2019]. <http://cost.ua/news/663-top-5-expenditures-2019>

Taranhul, L. L., and Koliada, T. A. "Osoblyvosti formuvannia mizhbiudzhethnykh finansovykh potokiv v umovakh zaprovadzhenia v Ukraini biudzhethnoi detsentralizatsii" [Features of the formation of intergovernmental fiscal flows in the context of budget decentralization in Ukraine]. *Finansy Ukrainy*. 2015. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2015_3_5